

עפ"ת 21062/03/23 - מיכאל רחמים נגד מדינת ישראל, פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

25 מאי 2023

עפ"ת 21062-03-23 רחמים(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 10158432335

לפני:
המערער:
נגד
המשיבה:
כבוד השופט אינאס סלאמה
מיכאל רחמים
ע"י ב"כ עוה"ד יוסי כהן
מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז חיפה

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית המשפט השלום לתעבורה בחדרה, בהמ"ש 12066-12-22 מיום 24.1.2023, במסגרתה דחה בית המשפט קמא את בקשתו של המערער להארכת מועד להישפט בגין הודעת תשלום קנס מספר 10158432335 (להלן גם: "הדו"ח") שנרשמה לחובתו ביום 27.7.2022 בגין עבירה של נהיגה במהירות מופרזת.
2. בבקשה שהגיש לבית המשפט קמא, טען המערער כי לא קיבל את הדו"ח לידיו מעולם וכי ניתן לראות זאת גם מדברי השוטר עצמו בדו"ח. אי לכך, "מדובר בעיוות דין חמור הזועק השמימה". עוד נטען "לכשלים רבים" אשר יכולים להביא לזיכויו של המערער.
- עוד נטען בבקשה, כי מדובר בשיהוי מינורי של כחודשיים ימים לאחר המועד האחרון בו ניתן היה להגיש את הבקשה, וכאשר המערער "עלה על דוח זה רק כאשר קיבל התרעה מטעם המרכז לגביית קנסות בטלפון אודות קיום דוח זה וזאת במהלך חודש 12/22". בעקבות פניית המערער לבא כוחו ופניית האחרון למפנ"א, הדו"ח התקבל בתאריך 7.12.2022. הודגש כי הדו"ח לא שולם על ידי המערער ועל כן אין לראותו כמי שמודה בעבירה.
3. בית המשפט קמא בהחלטתו הדוחה את הבקשה קבע, כי לא הוכח שהייתה הצדקה לאיחור בהגשת הבקשה. זאת, מאחר וקיימת אינדיקציה ברורה לידיעת המערער אודות הדו"ח. הדברים עולים בבירור מנסיבות המקרה כפי שנרשמו על ידי השוטר האוכף. בית המשפט קמא ציין, כי המערער "בחר לעזוב את המקום מבלי לקבל לידיו את הדו"ח, ואין לו להלין בעניין זה אלא על עצמו", שכן בנסיבות אלה לא ניתן לקבל את הטענה כי הדו"ח לא נמסר למערער.

לעניין האיחור נקבע, כי לא מדובר באיחור מינורי. עוד נקבע, ש"אין גם לומר כי מתקיימים 'נימוקים מיוחדים אחרים' המצדיקים הארכת המועד".

4. המערער מאן להשלים עם החלטת בית המשפט קמא. בהודעת הערעור חזר על טענותיו כפי שנטענו לפני בית המשפט קמא והוסיף, כי בית המשפט קמא לא התייחס כלל וכלל לטיעונו כי הדו"ח מעולם לא נמסר לידי המערער, כאשר במעמד המפגש עם השוטר "הוא לא קיבל את הדו"ח וכי גם לא נאמר לו כי הוא מקבל דו"ח ומדובר ברישום של השוטר אשר לא הוצג למבקש (המערער - א' ס') מעולם". המערער שב והדגיש את העובדה כי הדו"ח לא שולם על ידו ועל כן אין לראות בו כמי שמודה בו, כי נגרם לו עיוות דין וכי מדובר בהתנהגות פסולה של השוטר. לעניין תגובת המאשימה בבית המשפט קמא, לפיה קיים סרטון אודות המפגש, בין השוטר למערער, תהה הסנגור מדוע אותו סרטון לא הוגש לבית המשפט קמא. עוד לדידו, משראה בית המשפט קמא כי קיימת מחלוקת עובדתית בין הצדדים לעניין מסירת הדו"ח לידי המערער, היה עליו לכל הפחות לקיים דיון במעמד הצדדים.

5. בדיון לפניי חזר ב"כ המערער על נימוקי הערעור והוסיף, כי אין הוא מקל ראש בהתנהגות המערער, אך יחד עם זאת ובהנחה ואכן היה שיג ושיח בין המערער לבין השוטר שגרם אף להתלהטות הרוחות, השוטר היה צריך לשלוח את הדו"ח לכתובתו של המערער ואין מחלוקת שהדבר לא נעשה. לטענתו, במקרים כאלה, כשמדובר בדו"ח ידני "כל שנוטר לאדם הוא שני דברים, או לחכות למרכז לגביית קנסות או לפנות למפנ"א. מפנ"א, מניסיוני, אך זה לא קרה במקרה זה, נותן הערה כללית במקרים אלה 'הדוח נמסר למבקש ידנית, שהיה נוכח במקום כך וכך'. אני במקרה זה לא פניתי למפנ"א, ברגע שהמערער קיבל את הקנס מהמרכז לגביית קנסות פעלתי ישר". הוא שב וטען כי מדובר בשיהוי מינורי.

6. ב"כ המשיבה ביקש לדחות את הערעור, לא לפני שהציג בבית המשפט את הסרטון אשר תיעד את המפגש בין המערער לבין השוטר. הוא טען, כי בסרטון ניתן לראות שהשוטר מודיע למערער על ביצוע העבירה וכי בכוונתו לרשום לו דו"ח ועליו להמתין. המערער כינה את השוטר 'שקרן', ועזב את המקום. זאת, לאחר שהשוטר שאל אותו האם הוא מסרב לקבל את הדו"ח והמערער ענה לו בבירור שהוא מסרב לקבל את הדו"ח. לדידו, "זה דומה לאיש דואר שמגיע למסור זימון של בית משפט, ואותו אדם אומר 'אני לא פותח את הדלת' ואז מושארת פתקית על הדלת שהוא מסרב לקבל והדבר מהווה חזקת מסירה".

לעניין עיוות הדין, ציין ב"כ המשיבה "כי הטענה כי עיתוי הבקשה נעוץ בהודעת משרד הרישוי באמצעי תיקון או כל אמצעי אחר לא יכול להוות עיוות דין".

דין והכרעה

7. לאחר שנתתי דעתי להודעת הערעור על נספחיה ולטענות הצדדים לפניי, ולאחר שעיינתי בתיק

שהתנהל לפני בית המשפט קמא, נחה דעתי כי דין הערעור להידחות.

8. תקנה 44א לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 (להלן: "התקנות"), קובעת כי בעבירות תעבורה עליהן חל סעיף 239א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ") ובעבירות קנס, רואים את ההודעה על ביצוע העברה או ההודעה לתשלום קנס כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו 15 ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, "זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב המנעותו מלקבלן". בענייננו, הדו"ח אמנם לא נשלח למערער, אך ברי כי רוח התקנה, במיוחד הסיפא שלה, והרציונאל העומד מאחוריה חלים ביתר שאת בענייננו.

9. בכגון דא, המערער נעצר על ידי השוטר בשל חשד לביצוע עבירת תעבורה של נהיגה במהירות מופרזת, וכי השוטר הודיע לו כי הוא עומד לרשום לו דו"ח. השוטר ביקש מהמערער להמתין לקבלת הדו"ח אך המערער, על דעת עצמו, החליט לעזוב את המקום, לא לפני שאישר באזני השוטר כי הוא מסרב לקבל את הדו"ח. בנסיבות אלה, ברור כי המערער ידע על אודות הדו"ח, על העבירה המיוחסת לו ועל כוונתו של השוטר לרשום דו"ח בגין עבירה זו.

גם אם המערער בסופו של יום לא קיבל לידיו את הדו"ח אשר קרם עור וגידים במעמד זה של המפגש עם השוטר, שכן הוא בחר לעזוב את המקום, אין בכך כדי לפטור אותו מחובתו לברר על אודות הדו"ח בצינורות המקובלים במשטרת ישראל, ואם לא עשה כן אין לו להלין אלא על עצמו. עם רישום הדו"ח באותו מעמד, התחיל מירוץ הזמנים אשר קבוע בדין לעניין תשלום הקנס ולעניין האפשרויות העומדות בפני הנהג, קרי - המערער, לפעול בעניינו של הדו"ח. ישיבתו של המערער בחיבוק ידיים, כשהוא אינו בוחר לברר מה עלה בגורל הדו"ח, אלא אך בחלוף כחודשיים לאחר שמתקבלת התראה מהמרכז לגביית קנסות, אינה יכולה להצדיק פנייה באיחור לבית המשפט. בנסיבות אלה, אין עסקינן בשיהוי מינורי, כטענת הסנגור.

10. עם כל הכבוד, טענת הסנגור בדיון לפיה פנייה למפנ"א לא הייתה עוזרת, שכן מפנ"א, מניסיונו של הסנגור, נותן תשובות כלליות כגון שהדו"ח נמסר למבקש ידנית, אינה יכולה להתקבל. תחילה, אין חולק כי המערער או בא כוחו לא פנו למפנ"א כדי לברר בעניין הדו"ח ומחדל זה פועל לחובתו של המערער, שכן אין בו כדי להצדיק את השיהוי בפנייה לבית המשפט. גם הטענה כי הברירה הנוספת שעומדת בפני הנהג היא "לחכות למרכז לגביית קנסות", אף היא אינה טענה אשר מצדיקה את השיהוי. נהפוך הוא.

11. אין להסכים עם מצב שבו נהג אשר נעצר על ידי שוטר בטענה כי ביצע עבירת תעבורה, יחליט על דעת עצמו במהלך רישום הדו"ח לעזוב את המקום, ולאחר מכן לטעון כי לא ניתן להחיל עליו את לוחות הזמנים הקבועים בחסד"פ לעניין תשלום הקנס, בקשה להישפט או בקשה לביטול הדו"ח. אם הדבר יתאפשר, ייצא חוטא נשכר, ועם מצב כזה, אין לשקוט.

לא מן הנמנע גם, ואיני קובע מסמרות בעניין זה, כי במצבים כאלה עלול הנהג להיות מואשם אף בעבירות נוספות, בין אם עבירות תעבורה (ראו למשל תקנה 23 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961) ובין אם עבירות פליליות (ראו למשל סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977).

12. הימנעותו של המערער לקיים בירור כלשהו בעניין הדו"ח, תוך שהוא שוקט על שמריו ומחכה שמא תתקבל התראה מהמרכז לגביית קנסות או שמא לא יתקבל דבר כלל, יש בה כדי לפעול לחובתו.

לא מצאתי גם כי היה על בית המשפט קמא לקיים דיון במעמד הצדדים. בעניין זה ראו רע"פ 9142/01 אטליא נ' מדינת ישראל, נז(6) 793 (2003).

13. אשר לטענה לפיה ייגרם למערער עיוות דין אם הרשעתו תעמוד על כנה, הרי שבנסיבות תיק זה מצאתי לדחות את הטענה. ודוק, אין בטענה כי המערער יהיה חשוף לאמצעי תיקון כדי לומר כי בכך ייגרם לו בהכרח עיוות דין, שכן מן המפורסמות כי אמצעי תיקון וצבירת ניקוד, אין בהם כדי לבסס חשש כאמור.

זאת ועוד, ואף שבהודעת הערעור לא שב המערער על טענות ההגנה שפירט בבקשה בבית המשפט קמא, אלא שבבחינת למעלה מהצורך אציין, כי אין בדברים משום טענות הגנה ראויות או כשלים מהותיים כפי שנטען בבקשה. ממה נפשך? המערער אינו יכול לעזוב את המקום ולטעון במסגרת טענות ההגנה כי הדו"ח לא נמסר לידי הנהג, כי הנהג לא מודה בעבירה או כי השוטר היה צריך לעצור אותו, לעכב אותו או לעשות כל פעולה בכדי למסור לו את הדו"ח. טענות אלה הן בבחינת "הרצחת וגם ירשת" (מלכים א, כא, יט[א]) ודי בכך כדי לדחות מכל וכל.

14. השורה התחתונה מכל האמור היא, שדין הערעור להידחות.

מזכירות בית המשפט תשלח פסק דין זה לצדדים.

ניתן היום, ד' סיוון תשפ"ג, 24 מאי 2023, בהעדר הצדדים.